

3.5.2021

Valtionhallinnon kehittämisosasto

Ilmoituskanavapalvelua valmistelevan työryhmän kokous 4/2021

Aika 27.4.2021 klo 8.00–10.00

Paikka Teams -kokous

Osallistujat

Markus Siltanen, finanssineuvos, puheenjohtaja, VM
Timo Moilanen, neuvotteleva virkamies, VM
Arja Terho, finanssineuvos, VM
Heli Iirola, neuvotteleva virkamies, VM
Sari Hosionaho, erityisasiantuntija, VM
Juha Keränen, neuvotteleva virkamies, OM
Sarianne Palmula, neuvonantaja, UM
Silja Ruokola, hallitusneuvos, LVM
Samuli Bryggare, lakimies, Väylävirasto
Kimmo Helaskoski, erityisasiantuntija, Tuomioistuinvirasto
Ari Huvinen, turvallisuusjohtaja, Maanmittauslaitos
Ulla Järvelin, henkilöstölakimies, verohallinto
Olavi Voutilainen, asiantuntija, verohallinto
Hannu Kananen, sisäisen tarkastuksen päällikkö, Tulli
Arja Kaski-Nurmi, sisäisen tarkastuksen päällikkö, Valtiokonttori
Tuukka Lahkela, johtaja, Business Finland
Ylva Norrgård, lakimies, Häätäkeskuslaitos
Jani Oinonen, controller, Palkeet
Johan Strann, sisäinen tarkastaja, Maahanmuuttovirasto
Niina Toikka, yksikönpäällikkö, johtava juristi, Valtori
Maarit Tulokas, sotilaslakimies, Puolustusvoimat
Klaus Krokfors, johtava tilintarkastaja, Valtiontalouden tarkastusvirasto
Mari Näätsaari, yksikönjohtaja, Valtiokonttori
Kaj Mustikkamäki, tietoturvajohdaja, Valtiokonttori
Riku Mäki, apulaisjohtaja, Valtiokonttori
Heikki Korhonen, kehittämisspäällikkö, Valtiokonttori
Krista Seppälä, assistenttiharjoittelija, VM
Kati Orkola, hallitussihteeri, sihteeri, VM

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8.00 ja toivotti kaikki tervetulleiksi työryhmän kokoukseen.

Tämän jälkeen puheenjohtaja kävi lävitse kokouksen asialistan ja kysyi, onko kenelläkään työryhmän jäsenistä mielessä työryhmän työhön liittyviä asioita, joita haluaisi käsitellä kokouksen loppuvaiheessa. Tässä vaiheessa esille ei kuitenkaan noussut tarvetta käsitellä asialistan ulkopuolisia asiakokonaisuuksia.

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin ilman muutosehdotuksia.

2. Oikeusministeriön tilannekatsaus

Juha Keränen oikeusministeriöstä kertoi lyhyesti ilmoittajansuojeludirektiivin kansallista täytäntöönpanoa valmistelevien työryhmien tilanteesta.

Kummankin työryhmän (OM ja TEM) määräaika päättyy toukokuun lopussa. Soveltamisalaa koskevien lakitekniesten kysymysten osalta on vielä jonkin verran avoimia seikkoja. Sisältöä koskevat linjaukset on kuitenkin jo tehty. Direktiiviin liiteluetteloon on lisätty useita uusia direktiivejä, minkä lisäksi työryhmissä joudutaan käymään lävitse 13 sektoria koskevan kansallisen ja EU-lainsäädännön sisältöä.

Ulkoiselle ilmoituskanavalle tarvitaan keskitetty toimija. Tietosuoja- ja seuraamusasioita sekä pienten oikeushenkilöiden asemaa joudutaan vielä tarkastelemaan. Jos hallituksen esityksen taloudellisiin vaikutuksiin halutaan sisällyttää sisäisen ilmoituskanavan hankinnan ja ylläpidon kustannusvaikutukset, tarvitaan tämän osalta kustannusarvio.

Puheenjohtaja kiitti Juhaa tilannekatsauksesta, ja totesi, että kuluvan vuoden osalta kustannukset olisi tarkoitus sisällyttää kolmanteen lisätalousarvioon, mutta pysyvät toimintamenot sisällytettäisiin hallituksen esitykseen. Valtiokonttori selvittää teknisen ilmoituskanavan kustannustasoa.

Keskitetyn ulkoisen ilmoituskanavan hankintaan varaudutaan myös tämän työryhmän työssä. Todettiin, että sisäisellä ja ulkoisella kanavalla ei ole teknisesti juurikaan eroa, mutta muuten resursoinnin suunnittelu on ulkoisen kanavan osalta hankalampaa ja tulevien ilmoitusten määrää on myös vaikea etukäteen arvioida.

Sisäisen kanavan kautta tehtyjen ilmoitusten osalta viranomaisen voi itse päättää hyväksyykö se myös nimettömänä tehdyt ilmoitukset. Sen sijaan ulkoisen kanavan osalta nimettömiä ilmoituksia ei olla hyväksymässä. Tähän ratkaisuun on vaikuttanut muun muassa se, että ilmoittajan statusta voi olla muuten hankala selvittää. Samalla tavoin on linjattu noin puolessa EU:n jäsenvaltioista. Muuten ilmoittamisen osalta noudatetaan kolmiportaista menettelyä direktiivin mukaisesti.

3. Valtiokonttorin tilannekatsaus

Mari Näätäsaari ja Heikki Korhonen kertoivat Valtiokonttorissa tapahtuvan valmistelun etenemisestä. Hankkeen sisäinen valmistelutiimi on koottu, ja valmistelu on aloitettu lähettämällä kysely valtionhallinnon virastoille kiinnostuksesta ottaa jatkossa käyttöön nyt suunniteltava ilmoituskanavapalvelu. Tällä hetkellä moni vastanneista on ilmaissut kiinnostuksensa ottaa ilmoituskanavapalvelu käyttöön.

Hankinnan määrittelyssä yksi olennainen kysymys on, hankitaanko yksi vai kaksi palvelua (pelkkä ei-Tuve vai myös Tuve). Tuve-verkko on osalla hallinnonaloista käytössä ja tämä voi ratkaista sen, ottavatko nämä hallinnonalat/organisaatiot yhteisesti hankittavan ilmoituskanavapalvelun käyttöönsä. Keskustelussa tuotiin esille, että yhdenvertaisuuden pitäisi kuitenkin toteutua riippumatta siitä, onko ilmoituskanava Tuve-verkossa vai ei.

Todettiin, että Tuve vaatii kahden erillisen palvelun hankkimista, koska ulkoisilla tahoilla ei ole mahdollisuutta päästä tekemään ilmoitusta Tuve-verkossa. Tämän kysymyksen osalta jää vielä harkittavaksi, mihin ratkaisuun päädytään jatkossa.

Keskustelussa nostettiin esille esimerkkinä Tietopyyntö.fi -palvelu, johon olisi hyvä tutustua, koska palvelun toimintalogiikka on hyvin samalainen kuin nyt suunniteltavana oleva tekninen ilmoituskanava.

Todettiin, että valtionhallinnolle ollaan lähtökohtaisesti hankkimassa ilmoituskanavapalvelua järjestelmän osalta ei esikäsittelyn sisältävää kokonaispalvelua. Virastot vastaavat omista ilmoitusten käsittelyprosesseistaan. Koulutusta ja ohjeistusta voitaisiin kuitenkin järjestää myös keskitetysti.

Ilmoituskanavapalvelun hankinnan perustuminen kokonaishintaperiaatteelle voi olla haastavaa, kun moni palveluntarjoaja hinnoittelee tuotteensa lähtökohtaisesti henkilömäärän mukaan.

Jatkossa on ratkaistava, käytetäänkö kanavaa myös muiden kuin direktiivin mukaisten ilmoitusten käsittelyyn. Keskustelussa nostettiin esille, että työelämän tietosuojasäännösten mukaisesti tulee olla lainsäädännöllinen perusta tietojen keräämiselle. Tuotiin esille, että virastot haluavat lähtökohtaisesti tietoonsa kaikki mahdolliset väärinkäytökset.

Ajankohtaisten haasteiden ja riskien osalta todettiin, että aikataulu hankinnalle on tiukka. Tällä hetkellä edetään kilpailutuksen osalta direktiivin asettamien reunaehtojen pohjalta ja jatkossa huomioidaan mahdolliset kansallisen lainsäädännön edellyttämät muutokset.

Todettiin, että virastojen on myös hyvä varautua toteuttamaan ilmoituskanava muulla kevyemmällä ratkaisulla, jos nyt suunniteltavaa ilmoituskanavaa ei saada käyttöön asetetussa aikataulussa.

Puheenjohtaja kiitti Valtiokonttorin valmistelutiimiä hyvästä työstä.

4. Loppuraportin käsittely

Työryhmän sihteeri Kati Orkolan johdolla käsiteltiin loppuraporttiluonnosta ja kommentit merkittiin suoraan loppuraporttipohjaan.

Todettiin, että Valtiokonttori vastaa järjestelmän hankinnasta ja kehittämisestä sekä on operatiivisessa vastuussa käyttäjähallinnasta ja järjestelmän ylläpidosta. Loppuraporttiin olisi hyvä todeta ylläpidon vastuut Valtiokonttorin ja virastojen välillä. Valtiokonttorilla ei tule olemaan jatkuvaa palveluroolia vaan virastot vastaavat lähtökohtaisesti itse järjestelmän käytöstä.

Tällä hetkellä kustannusten osalta toimintalinjauksena on, että ilmoituskanavan hankinta ja ylläpito tultaisiin rahoittamaan keskitetysti.

5. Muut asiat

Puheenjohtaja totesi vielä, että jokainen työryhmän jäsen voi vaikuttaa loppuraportin sisältöön joko kommentoimalla tai lisäämällä muokkauksia suoraan loppuraporttipohjaan.

Puheenjohtaja kiitti kaikkia kokoukseen osallistumisesta ja päätti kokouksen klo 9.28.

Seuraava kokous pidetään tiistaina 10.5.2021 klo 8.00–10.00.

Liitteet / Whistleblower-ilmoituskanava Valtiokonttorin tilannekatsaus, työryhmän kokous 27.4.2021